

Lekcja 1

1 lipca

PAWEŁ I LIST DO EFEZJAN

Część I: Przegląd

Tekst przewodni: Ef 1,9-10.

Zakres studium: Dz 18,18-21; 19,13-20,1; 20,17-38; Ef 1,1-2; 6,21-24; 3,13; 1,9-10.

Wprowadzenie: Pierwsza lekcja tego kwartału jest poświęcona nakreśleniu tła studium całego *Listu do Efezjan* i skupia się na jego zasadniczych tematach. Po pierwsze, dowiadujemy się, jaki cel przyświecał Pawłowi, kiedy pisał *List do Efezjan*, mianowicie dopomożenie wierzącym w Efezie w zapamiętaniu ich tożsamości oraz roli w Bożym królestwie i Bożych planach. Po drugie, poznajemy nieco lepiej samych Efezjan. Wirtualnie odwiedzamy Efez, przechadzamy się jego ulicami i słuchamy mieszkańców miasta, jak z zainteresowaniem rozprawiają o magii i zaświatach. Przyglądamy się setkom statków zacumowanych w rozległym porcie i odwiedzamy imponującą świątynię Artemidy, aż w pewnej chwili widzimy ludzi różnych stanów i w różnym wieku spieszących z podekscytowaniem do miejskiego amfiteatru. Po trzecie, studiuje literacką strukturę listu na tle panoramicznej wizji biegu myśli apostoła i poruszanych przez niego tematów. Po czwarte, odkrywamy potrójny zasadniczy temat *Listu do Efezjan*: Jezus Chrystus, Jego miłość do Jego Kościoła oraz Jego dzieło dla zbawienia ludzkości realizowane z udziałem Kościoła.

W lekcji tego tygodnia pamiętajmy podtytuł kwartalnika podany we wprowadzeniu: „*List do Efezjan* — jak podążać za Jezusem w trudnych czasach”. Rzeczywiście, *List do Efezjan* apostoła Pawła jest najlepszym i najbardziej systematycznym wykładem teologii Kościoła. Jednak nie znaczy to, że list jest chłodnym, teoretycznym abstraktem teologicznym oderwanym od praktyki życia. Przeciwnie, *List do Efezjan* opisuje Kościół w realnej, żywej więzi miłości z jego Stwórcą i Zbawicielem, Panem Jezusem Chrystusem, prowadzącej do chrześcijańskiego życia w realnym świecie i pełnienia wielkiej misji zleconej Kościołowi.

Tematy lekcji

1. Przedstawienie autora *Listu do Efezjan*.
2. Przedstawienie Efezjan, adresatów listu.
3. Przedstawienie głównego tematu przesłania Pawła do wierzących w Efezie.

Część II: Komentarz

Dzieje Apostolskie o Efezie i Efezjanach

Możemy znacznie łatwiej zrozumieć *List do Efezjan*, jeśli przyjrzymy się mu w kontekście historii opisanej w *Dziejach Apostolskich*. Kilka narracji w tej księdze dotyczy w szczególności sposobu powstania chrześcijańskiej społeczności w Efezie:

1. W towarzystwie Akwili i Pryscylli (Dz 18,18) Paweł jako pierwszy przez krótki czas głosił ewangelie Jezusa Chrystusa w Efezie, gdzie udał się przede wszystkim do Żydów (Dz 18,19). W przeciwieństwie do Żydów z Koryntu, którzy odrzucili przesłanie Pawła i prześladowali go (Dz 18,6.12-13), Żydzi w Efezie od początku

wydawali się otwarci na ewangelię (Dz 18,20). Dopiero później niektórzy Żydzi w Efezie zaczęli stawiać opór i odrzucili przesłanie Pawła (Dz 19,8-9). Jednak nawet oni nie odwoływali się do władz, by wyrzucić Pawła z miasta.

2. Po pierwszym odejściu Pawła z Efezu, Akwila i Pryscylla kontynuowali tam dzieło ewangelii, wspomagani później przez Apollosa z Aleksandrii (Dz 18,24-26). Ich działalność zaowocowała rozkwitem chrześcijańskiej społeczności (Dz 19,1).

3. Apollos, Pryscylla i Akwila byli rzetelnymi chrześcijańskimi nauczycielami. Jednak Apollos nauczał w Efezie stosunkowo krótko, po czym odszedł do Koryntu. Przypuszczalnie dlatego chrześcijanie w Efezie mieli dość ograniczone zrozumienie ewangelii i chrześcijaństwa. Na przykład, wielu z nich nie słyszało nawet o Duchu Świętym (Dz 19,2-3). Dlatego kiedy Paweł wrócił do Efezu, postanowił spędzić tam więcej czasu i założyć mocne teologiczne fundamenty Kościoła zarówno w mieście, jak i całym regionie Azji Mniejszej (Dz 19,10).

4. Należy zauważyć, że jednym z najbardziej oczywistych sposobów zweryfikowania autentyczności i jakości chrześcijaństwa było pytanie skierowane do wierzących, czy otrzymali Ducha Świętego (Dz 19,2) i czy dobrze rozumieją, kim jest Jezus Chrystus i jak Bóg zbawia ludzi przez zanurzenie w Jezusie Chrystusie (Dz 19,2-5). Dlatego kiedy Paweł pisał do Efezjan wiele lat później, wrócił do podstawowych zagadnień (np. w Ef 4). Te zagadnienia miały kluczowe znaczenie dla chrześcijańskiej tożsamości i życia, zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo (w rodzinie i zborze). Nie istnieje Kościół chrześcijański bez Jezusa Chrystusa, Ducha Świętego i Boga Ojca.

5. Kiedy Duch Święty zstąpił na uczniów w Efezie, stali się oni Kościołem Jezusa Chrystusa, prowadzonym przez Ducha Świętego w ich misji. Duch Święty natychmiast przygotował ich do służby i misji, udzielając im daru języków i innych darów duchowych. Dlatego kiedy Paweł pisał *List do Efezjan*, położył nacisk na znaczenie darów duchowych w życiu i misji Kościoła.

Spalenie ksiąg

Współcześni intelektualiści, tacy jak Rebecca Knuth, była dyrektorka programu bibliotekarstwa i informacji na Uniwersytecie Hawajskim, autorka książki *Burining Burning Books and Leveling Libraries: Extremist Violence and Cultural Destruction* (Palenie książek i burzenie bibliotek - przemoc ekstremistów i niszczenie kultury, Westport 2006), twierdzą, że palenie książek to przejaw niszczenia dziedzictwa kulturowego ludzkości. W książce *Burning the Books: A History of the Deliberate Destruction of Knowledge* (Palenie książek - historia celowego niszczenia wiedzy, Cambridge 2020) Richard Ovenden, dyrektor Biblioteki Bodlejańskiej Uniwersytetu Oksfordzkiego, twierdzi, że ludzkość musi odrzucić palenie książek, by zachować ludzką wiedzę i kulturę. Palenie przez niemieckich nazistów w latach 30. XX wieku książek przeważnie napisanych przez Żydów czy zniszczenie przez Czerwoną Gwardię Mao Zedonga książek autorów popierających zachodni kapitalizm w latach 60. XX wieku to klasyczne przykłady niszczenia książek z powodów politycznych, w celu kontrolowania dostępu do informacji oraz narzucania nowej kultury, ideologii, światopoglądu i interpretacji historii. Historia powstańców, którzy spalili tysiące starożytnych afrykańskich rękopisów w Timbuktu w 2013 roku to przykład bezmyślnego palenia książek przez ekstremistów religijnych. W tym czasie skazywano chrześcijańskich duchownych jako obłudników i wrogów tolerancji oraz palono księgi rzekomo poświęcone czarom.

Jak mamy rozumieć przypadek spalenia ksiąg wspomniany w Dz 19,19? Należy zwrócić uwagę na kilka faktów.

1. To spalenie ksiąg było dobrowolnym aktem tych, którzy nawrócili się z pogaństwa na chrześcijaństwo i porzucili praktykowanie magii. Ludzie ci nie niszczyli bibliotek ani cudzej własności, ale spalili własne księgi i to wyłącznie te poświęcone magii - księgi, z których wcześniej korzystali praktykując pogaństwo. Tym dobrowolnym aktem odcięli się od swojej grzesznej przeszłości. Nie chcieli mieć więcej nic wspólnego z szatanem i działalnością demonów. Dwieście pięćdziesiąt lat później cesarz Dioklecjan nakazał chrześcijanom oddać na spalenie ich święte księgi, grożąc, że jeśli się nie podporządkują, sami zostaną spaleni. Niektórzy chrześcijanie usłuchali i oddali *Pismo Święte* rzymskim władzom na spalenie. Tych chrześcijan nazywano *traditores* - „ci, którzy oddają [księgi]”. Jednak inni chrześcijanie wybrali mękę, nie chcąc się zaprzeczyć Słowa Bożego. Podczas gdy spalenie ksiąg wspomniane w *Dziejach Apostolskich* było dobrowolną i radosną proklamacją uwolnienia z sidła grzechu i szatana, palenie *Biblii* zarządzane przez Dioklecjana było przejawem brutalnego prześladowania chrześcijan w celu unicestwienia chrześcijaństwa zagrażającego pogańskiej religii.

2. Bóg wzywa swój lud do stanowczego odrzucenia wszelkich śladów pogaństwa i czarów, także w postaci posiadanych przedmiotów (zob. Rdz 35,2-4).

3. Choć Izraelici wkroczyli do kraju zamieszanego wcześniej przez pogan i zniszczyli ich bożki, zatarcie materialnych śladów praktyk czarnoksięskich nie było ich zasadniczym celem. Ich misją było uświadamianie ludziom, że bałwochwalstwo jest niszczycielskie i prowadzi do śmierci (Ps 135,15-18; Iz 44,9-20; 45,20; Jr 2,11-13; 16,19-20; Jon 2,8; Ga 5,19-21; Ap 9,20-21). Mieli żyć wolni od bałwochwalstwa i czarów, aby być przykładem dla innych narodów, tkwiących w mocy szatana i duchowej śmierci.

4. Nie znaczy to, że Bóg jest wrogiem sztuki wizualnej i literatury. Przeciwnie, Bóg obdarzył ludzkość kreatywnością i zdolnością tworzenia kultury znajdującą wyraz także w książkach. Jednak sztuka i literatura powinny być wyrazem ludzkiego życia uwolnionego od grzechu i szatana. W przeciwnym razie będą służyć szatańskiej władzy nad człowiekiem.

Część III: Zastosowanie

1. *Zbawienie, misja i edukacja.* *Dzieje Apostolskie* łączą pochodzenie zboru efeskiego z edukacją, która jest opisana jako „dyskutowanie” i „przekonywanie”. Początkowo Paweł dyskutował z Żydami i przekonywał ich w synagogach, które były miejscami modlitwy i edukacji (Dz 18,19; 19,8). Potem przeniósł się do miejscowej szkoły niejakiego Tyranosa i nadal „przekonywał” czyli nauczał zarówno Żydów jak i pogan o drodze zbawienia (Dz 19,9-10). Zapytaj uczestników lekcji, jak jako klasa szkoły sobotniej mogą przyczynić się do zmieniania ich zboru w szkołę ewangelii dla lokalnej społeczności. W jaki sposób mogą sprawić, że ich zbor stanie się miejscem, w którym będzie można przekonywać ludzi o ewangelii?

2. List Pawła do Efezjan stanowi przykład równowagi między rozumem, emocjami, uczuciami, teologicznymi rozważaniami i praktycznym życiem. Poproś uczestników lekcji, by wskazali dwa sposoby, w jakie mogą się przyczynić do zmieniania ich zboru w narzędzie służby odnoszącej się do tych aspektów ludzkiego życia w lokalnej społeczności.